SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 12. maja 2005*

V zadevi C-112/03,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi Protokola z dne 3. junija 1971, ki se nanaša na razlago Sodišča Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, naslovljen na Sodišče s sklepom Cour d'appel de Grenoble (Francija) z dne 20. februarja 2003, ki je prispel na Sodišče 13. marca 2003, v postopku

Société financière et industrielle du Peloux

proti

Axa Belgium in drugim,

Gerling Konzern Belgique SA,

Établissements Bernard Laiterie du Chatelard,

Calland Réalisations SARL,

* Jezik postopka: francoščina.

Josephu Callandu,

Mauriceu Picardu,

Abeille Assurances Cie,

Mutuelles du Mans SA,

SMABTP,

Axa Corporate Solutions Assurance SA,

Zurich International France SA,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta, sodnica, J. Makarczyk, P. Kūris in J. Klučka (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: A. Tizzano,
sodna tajnica: K. Sztranc, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. oktobra 2004,

na podlagi pisnih stališč, ki so jih predložili:

— za Axa Belgium in druge J.-P. Caston in I. Scheidecker, odvetnika,

— za Gerling Konzern Belgija SA SCP HPMBC Rostain, odvetniki,

— za Mutuelles du Mans SA C. Michel, odvetnik,

— za francosko vlado G. de Bergues in A. Bodard-Hermant, zastopnika,

— za vlado Združenega kraljestva R. Caudwell, zastopnik, ob sodelovanju J. Stratforda, barrister,

— za Komisijo Evropskih skupnosti A.-M. Rouchaud-Joët, zastopnica,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. decembra 2004

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 12, točka 3, Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kot je bila spremenjena s

Konvencijo z dne 9. oktobra 1978 o pristopu Kraljevine Danske, Irske, Kraljevine Norveške ter Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska (UL L 304, str. 1 in – spremenjeno besedilo – str. 77), s Konvencijo z dne 25. oktobra 1982 o pristopu Helenske republike k Evropskim skupnostim (UL L 388, str. 1), s Konvencijo z dne 26. maja 1989 o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike (UL L 285, str. 1) ter s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 o pristopu Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske (UL 1997, C 15, str. 1, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka pred Cour d'appel de Grenoble o pravnem sredstvu zoper sodno odločbo o pristojnosti med Société financière et industrielle du Peloux, prej družba fancoskega prava Plast'Europ SA (v nadaljevanju: SFIP), in zavarovalnicami Axa Belgium, prej AXA Royale Belge SA (v nadaljevanju: Axa Belgium), Zurich Assurances SA (v nadaljevanju: Zurich Assurances), AIG Europe SA (v nadaljevanju: AIG Europe), Fortis Corporate Insurance SA (v nadaljevanju: Fortis), Gerling Konzern Belgique SA (v nadaljevanju: Gerling), Axa Corporate Solutions Assurance SA (v nadaljevanju: Axa Corporate) in Zurich International France SA (v nadaljevanju: Zurich International France) zaradi učinka dogovora o pristojnosti, in sicer v okviru tožbe iz zavarovanja, ki jo je vložila SFIP proti svojim sozavarovalnicam iz skupinske zavarovalne pogodbe.

Pravni okvir

3 Člen 7, naslov II, oddelek 3, ki ureja pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem, Bruseljske konvencije določa:

„Pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem je določena v tem oddelku [...]"

4 Člen 8 navedene konvencije določa:

„Zavarovalnica s sedežem oziroma stalnim prebivališčem v državi pogodbenici je lahko tožena:

1. pred sodišči države, kjer ima sedež oziroma stalno prebivališče,

ali

2. v drugi državi pogodbenici pred sodiščem kraja, kjer ima sedež oziroma stalno prebivališče zavarovalec,

ali

3. če gre za sozavarovalnico, pred sodišči v državi pogodbenici, v kateri je bil začet postopek zoper vodilno zavarovalnico.

[...]“

5 Člen 9 iste konvencije določa:

„Glede zavarovanja odgovornosti [...] je zavarovalnica lahko tožena tudi pred sodiščem v kraju, kjer je prišlo do škodnega dogodka [...]“

6 Člen 10 Bruseljske konvencije določa:

„Glede zavarovanja odgovornosti je možno, če to dovoljuje pravo sodišča, zavarovalnico pozvati, da se udeleži postopka, ki ga je oškodovanec sprožil zoper zavarovanca.

[...]“

7 Člen 11 te konvencije določa:

„Brez poseganja v člen 10(3) lahko zavarovalnica sproži postopek samo pred sodišči države pogodbenice, v kateri ima toženec sedež oziroma stalno prebivališče, ne glede na to, ali je toženec zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja.

[...]“

8 Člen 12 te konvencije določa:

„Od določb tega oddelka je mogoče odstopati samo z dogovorom:

[...]

2. ki omogoča zavarovalcu, zavarovancu ali upravičencu iz zavarovanja, da sproži postopek pred drugimi sodišči kot tistimi, določenimi v tem oddelku, ali

3. ki je sklenjen med zavarovalcem in zavarovalnico, ki imata oba v času sklenitve pogodbe sedež oziroma stalno prebivališče ali običajno prebivališče v isti državi pogodbenici, in ki določa pristojnost sodišč te države, in sicer celo v primeru, da pride do škodnega dogodka v tujini, pod pogojem, da ta dogovor ni v nasprotju s pravom zadevne države [...]

[...]"

9 Člen 17, naslov II, oddelek 6, ki ureja dogovor o pristojnosti, Bruseljske konvencije določa:

„Če so se stranke, od katerih ima vsaj ena svoj sedež ali stalno prebivališče v državi pogodbenici, dogovorile, da mora biti za spore, ki so ali ki bodo mogoče nastali v zvezi z določenim pravnim razmerjem, pristojno določeno sodišče ali sodišča določene države pogodbenice, je pristojno samo to sodišče oziroma so pristojna samo sodišča te države pogodbenice. Dogovor o pristojnosti mora biti sklenjen:

a) v pisni obliki ali potrjen v pisni obliki,

ali

b) v obliki, ki je v skladu s prakso, ki je ustaljena med strankama,

[...]

[...]

Dogovori [...], ki podeljujejo pristojnost, nimajo pravne veljave, če so v nasprotju z določbami [člena] 12 [...]

[...]“

Postopek v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

10 Calland Réalisations SARL (v nadaljevanju: Calland), zavarovana pri zavarovalni družbi francoskega prava Abeille Assurances Cie (v nadaljevanju: Abeille), je leta 1990 po naročilu družbe francoskega prava Établissements Bernard Laiterie du Chatelard (v nadaljevanju: Laiterie du Chatelard) prevzela gradnjo enote za proizvodnjo sirov in vsa gradbena dela opravila z uporabo plošč, ki jih je izdelala družba SFIP.

11 Iz strokovnega poročila, ki ga je naročila Laiterie du Chatelard, izhaja, da so zaradi napak zadevnih plošč, ki so nastale pri načrtovanju in proizvodnji, iz njih zgrajene stavbe neprimerne. Stroški odprave napak so bili ocenjeni na okoli 610.000 EUR.

12 SFIP je bila med zadevnimi deli zavarovana pri več francoskih zavarovalnicah prve in druge vrste. Hčerinska družba družbe belgijskega prava Recticel SA (v nadaljevanju: Recticel) je bila prav tako zavarovana pri več belgijskih zavarovalnicah druge vrste s skupinsko zavarovalno pogodbo, katere podpisnica je bila družba Recticel in ki je bila na podlagi dodatka z dne 8. julija 1988 razširjena na SFIP z učinkom za nazaj od 7. julija 1988, ko je ta družba vstopila v skupino Recticel. Poglavje VIII, člen K, zadevne pogodbe določa, da „Zavarovalnica soglaša, da je ob sporih glede te pogodbe pristojno sodišče glede na kraj sedeža oziroma stalnega prebivališča podpisnika". Predložitveno sodišče pojasnjuje, da je očitno, da tega člena ni predlagala zavarovalnica.

13 Laiterie du Chatelard je z aktoma z dne 1. in 12. marca 2001, vloženima pri Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu (Francija), pozvala k povrnitvi škode naslednje družbe:

— Calland, ki je bila v postopku prostovoljne likvidacije in sta bila zato osebno pozvana njena upravitelja J. Calland in M. Picard,

— Abeille, zavarovalnico družbe Calland,

— SFIP,

— SMABTP, zavarovalnico poklicne odgovornosti družbe SFIP,

— AXA Global Risks SA (v nadaljevanju: AXA Global Risks), zavarovalnico različnih rizikov družbe SFIP,

— Zurich International, zavarovalnico različnih rizikov družbe SFIP.

14 Zadnja je 5. junija 2001 pozvala svoji francoski zavarovalnici druge vrste, in sicer Zurich International France in Axa Corporate, ki je pravna naslednica družbe AXA Global Risks, naj se udeležita postopka.

15 SFIP je 21. junija 2001 pozvala svoje belgijske zavarovalnice druge vrste, sozavarovalnice v okviru skupinske zavarovalne pogodbe, in sicer Axa Belgium, Zurich Assurances, AIG, Fortis in Gerling (v nadaljevanju: belgijske sozavarovalnice), naj se udeležijo postopka na podlagi prvega odstavka člena 10 Bruseljske konvencije.

16 Belgijske sozavarovalnice so podale ugovor krajevne nepristojnosti sodišča Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu, v katerem so se sklicevale na dogovor, ki v skupinski zavarovalni pogodbi podeljuje pristojnost.

17 Na podlagi poglavja VII, člena K, zadevne pogodbe je Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu s sodno odločbo z dne 13. septembra 2002 družbo SFIP napotil, naj

zoper belgijske sozavarovalnice vloži tožbo pri Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgija), kjer ima sedež Recticel, podpisnik skupinske zavarovalne pogodbe.

18 SFIP je 27. septembra 2002 pri sodišču Cour d'appel de Grenoble vložila pravno sredstvo zoper zadevno sodno odločbo o pristojnosti.

19 Družba SFIP je v njem poudarila, da se zavarovalnica ne more sklicevati na dogovor, ki podeljuje pristojnost, na podlagi določbe člena 12, točka 3, Bruseljske konvencije zoper upravičenca iz zavarovanja, ki izrecno ni podpisnik zavarovalne pogodbe, ki vsebuje tak dogovor. Družbi Laiterie du Chatelard in SMABTP sta se pridružili trditvam družbe SFIP.

20 V teh okoliščinah je Cour d'appel de Grenoble prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je zavarovani upravičenec iz zavarovalne pogodbe, ki sta jo sklenila zavarovalec (podpisnik) in zavarovalnica, ki imata sedež v isti državi članici, dolžan ravnati v skladu z dogovorom, ki podeljuje pristojnost sodiščem te države, če osebno ni odobril tega dogovora, v primeru, ko je škoda nastala v drugi državi članici, in v primeru, ko je v tej državi vključil tudi zavarovalnice s sedežem v tej državi?"

Vprašanje za predhodno odločanje

21 Z zastavljenim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali dogovor o pristojnosti, sklenjen v skladu s členom 12, točka 3, Bruseljske konvencije, v zavarovalni pogodbi, ki sta jo sklenila zavarovalec in zavarovalnica, učinkuje za zavarovanega upravičenca iz te pogodbe, ki izrecno ni podpisnik zadevnega dogovora in ima sedež oziroma stalno prebivališče v drugi državi pogodbenici kot zavarovalec in zavarovalnica.

Stališča, predložena Sodišču

22 Belgijske sozavarovalnice in vlada Združenega kraljestva opozarjajo na sodbo z dne 14. julija 1983 v zadevi Gerling in drugi (201/82, Recueil, str. 2503), v kateri je Sodišče v primeru zavarovalne pogodbe, sklenjene med zavarovalnico in zavarovalcem, ki jo je slednji sklenil zase in v korist tretjih in je vsebovala dogovor o pristojnosti v zvezi z morebitnimi spori, ki bi jih sprožili zadevni tretji, razsodilo, da bi ga ti, čeprav niso izrecno podpisniki dogovora o pristojnosti, lahko uveljavljali, če je bil dogovor med zavarovalnico in zavarovalcem sklenjen v pisni obliki, kot določa člen 17 Bruseljske konvencije, in če je zavarovalnica jasno izrazila, da s takim dogovorom soglaša. V točki 18 navedene sodbe je Sodišče odločilo, da je zadevna konvencija izrecno predvidela možnost sklepanja dogovorov o pristojnosti ne le v prid zavarovalcu, pogodbeni stranki, temveč tudi v prid zavarovancu in upravičencu iz zavarovanja, ki tako kot v tem primeru nista stranki pogodbe, nista isti osebi in sta lahko ob podpisu pogodbe celo neznana. Na podlagi te sodbe belgijske sozavarovalnice sklepajo, da je Sodišče že priznalo učinek dogovora o pristojnosti za zavarovanega upravičenca, ne da bi bili pri tem izpolnjeni pogoji iz člena 17 Bruseljske konvencije.

23 Nasprotno Komisija meni, da zavarovanega upravičenca, za katerega velja zavarovalna pogodba, ne zavezuje dogovor o pristojnosti že zaradi samodejnega in obveznega varstva, do katerega je upravičena vsaka „šibkejša stranka". Iz sodne prakse naj bi izhajalo, da se upravičenec iz zavarovanja, ki ni podpisnik pogodbe, sklenjene v korist tretjega, lahko sklicuje na dogovor o pristojnosti, ne da bi ga bilo mogoče, *a contrario*, uveljavljati proti njemu. Komisija meni, da člen 12, točka 2, Bruseljske konvencije, obravnavan v zgoraj navedeni sodbi v zadevi Gerling in drugi, izrecno omenja položaj zavarovanega upravičenca in da so določila o izbiri sodišča, ki jih obravnava navedeni člen, izbirna izključno v prid „šibkejši stranki". Zato naj bi bila zavarovanec in upravičenec iz zavarovanja uvrščena med stranke, ki lahko podpišejo zadevni dogovor oziroma se nanj sklicujejo. Vendar pa naj bi določba člena 12, točka 3, Bruseljske konvencije dopuščala dogovor o izbiri sodišča, ki naj zaradi nedvomno izključne narave ne bi omenjal tretjih upravičencev, in ga zato zoper njih ne bi bilo mogoče uveljavljati.

24 Belgijske sozavarovalnice in vlada Združenega kraljestva potrjujejo, da je bil dogovor o pristojnosti v skladu s členom 12, točka 3, Bruseljske konvencije sklenjen na predlog zavarovalca, zato naj bi bilo navajanje načela varstva zavarovanca, „šibkejše stranke" pogodbe, brezpredmetno. Vse sozavarovalnice menijo, da je ugovore iz pogodbe, ki jih lahko zavarovalnica uveljavlja zoper zavarovalca, prav tako mogoče uveljavljati zoper zavarovanega upravičenca, ki pa lahko vedno zavrne dogovor, sklenjen v njegovo korist, če mu ne ustrezajo obveznosti, ki jih ta vsebuje. V sporu o glavni stvari naj bi se zavarovani upravičenec napram zavarovalnicam skliceval na pravice iz „pogodbene celote", kamor sodi tudi sporni dogovor, ki podeljuje pristojnost, in naj ne bi mogel stati za dejstvom, da je popolnoma samostojen francoski zavarovanec, saj je v okviru skupinske zavarovalne pogodbe glede upravljanja z zavarovalnimi pogodbami in škodnimi primeri v celoti in neposredno odvisen od družbe Recticel.

25 V enakem smislu se belgijske sozavarovalnice sklicujejo na sodbo z dne 19. februarja 2002 v zadevi Besix (C-256/00, Recueil, str. I-1699) in menijo, da Bruseljska

konvencija skrbi za zagotavljanje predvidljivosti in varnosti pravnih razmerij strank ter, kolikor je to mogoče, za preprečevanje povečevanja števila pristojnih sodišč za eno samo pogodbo, zato da bi se preprečilo tveganje nasprotujočih si odločb ter olajšalo priznanje in izvrševanje sodnih odločb zunaj države, v kateri so bile izdane.

26 Vladi Francije in Združenega kraljestva podpirata ta stališča in dodajata, da bi se bilo treba strinjati glede pomena izražanja svobodne volje strank kot tudi glede pravne varnosti na področju zavarovanj. Dejstvo je, da bi bilo v zavarovalni pogodbi, ki pokriva različne družbe iste skupine v več državah, za različne spore, ki bi lahko nastali z izvajanjem take pogodbe, primerno določiti pristojnost istega sodišča. Taka razlaga Bruseljske konvencije bi omogočala zagotovitev poenotene razlage zavarovalne pogodbe, izognili pa bi se tudi morebitnim nasprotujočim si odločbam ter naraščanju števila sporov. Prav tako bi tovrstna razlaga prispevala k uresničitvi evropskega trga zavarovanj.

27 Komisija poudarja, da neučinkovanje dogovora o izbiri sodišča na zavarovanca zmanjšuje možnost predvidevanja zavarovalnih družb, ki so tako lahko tožene pred sodiščem, ki ga ni mogoče predvideti. Seveda pa bi bilo treba priznati, da je dal evropski zakonodajalec raje poudarek zaščiti zavarovanca.

Odgovor Sodišča

28 V uvodu gre opomniti, da je treba pri razlagi Bruseljske konvencije hkrati upoštevati njen sistem in cilje ter njeno povezanost s Pogodbo EU (glej sodbo z dne 6.

oktobra 1976 v zadevi Tessili, 12/76, Recueil, str. 1473, točka 9).

29 V tem pogledu Bruseljska konvencija v naslovu II, oddelek 3, vzpostavlja samostojen sistem določanja pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem. Členi od 8 do 10 zadevne konvencije določajo zlasti to, da je lahko zavarovalnica s sedežem oziroma stalnim prebivališčem v državi pogodbenici tožena pred sodišči države pogodbenice, kjer ima sedež oziroma stalno prebivališče, pred sodiščem, kjer ima sedež oziroma stalno prebivališče zavarovalec, pred sodiščem v kraju, kjer je nastal škodni dogodek, če gre za zavarovanje odgovornosti, kot tudi pred sodiščem, pred katerim je oškodovanec sprožil postopek zoper zavarovanca, če to dovoljuje pravo sodišča. Poleg tega člen 11 iste konvencije določa, da lahko zavarovalnica sproži postopek samo pred sodišči države pogodbenice, v kateri ima toženec sedež oziroma stalno prebivališče, ne glede na to, ali je toženec zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja.

30 V skladu z ustaljeno sodno prakso iz preučitve določb tega oddelka tudi ob upoštevanju pripravljalnih dejanj za njihovo sprejetje izhaja, da zadevne določbe, s tem ko zavarovancu ponujajo širšo izbiro pristojnosti od tistih, ki so na voljo zavarovalnici, in s tem ko izključujejo vsakršno možnost, da bi ta sklenila dogovor o pristojnosti sebi v prid, navdaja skrb za varstvo zavarovanca, ki mu je najpogosteje dana vnaprej pripravljena pogodba, kjer se o pogodbenih določilih ni mogoče več pogajati, in tako pomeni subjekt, ki je ekonomsko najšibkejši (glej zgoraj navedeno sodbo Gerling in drugi, točka 17, in sodbo z dne 13. julija 2000 v zadevi Group Josi, C-412/98, Recueil, str. I-5925, točka 64).

31 Pri zavarovalnih pogodbah se varstvo ekonomsko najšibkejšega subjekta zagotavlja tudi z uveljavljeno avtonomijo strank v primeru dogovora o pristojnosti. Člen 12 Bruseljske konvencije tako taksativno našteva primere, v katerih lahko stranke

odstopijo od pravil, določenih v naslovu II, oddelek 3, iste konvencije. Še več, na podlagi četrtega odstavka člena 17 te konvencije dogovori, ki podeljujejo pristojnost, niso pravno veljavni, če so v nasprotju z določbami člena 12. Iz navedenih določb izhaja, da zadevna konvencija vzpostavlja sistem, v katerem se v zadevah v zvezi z zavarovanjem odstopanja od pravil o pristojnosti razlagajo restriktivno.

32 Zlasti člen 12, točka 3, Bruseljske konvencije zavarovalcu in zavarovalnici, ki imata med sklenitvijo pogodbe sedež oziroma stalno prebivališče ali prebivališče v isti državi pogodbenici, omogoča, da podelita pristojnost sodiščem te države, razen če zakon te ne dovoljuje takega dogovora, in sicer niti v primeru, če pride do škodnega dogodka v tujini. Tak dogovor Bruseljska konvencija dopušča, saj zavarovalca, najšibkejšo stranko, ne prikrajša za primerno varstvo. Generalni pravobranilec v točki 61 sklepnih predlogov poudarja, da zavarovalcu, ki v takem primeru izgubi možnost, da bi sprožil postopek pred sodiščem v kraju škodnega dogodka, še vedno ostane možnost, da ga sproži pred sodiščem v kraju svojega sedeža oziroma stalnega prebivališča.

33 Tako načelo avtonomije strank zavarovalcu, najšibkejši stranki pogodbe, dopušča, da se odpove eni od dveh oblik varstva, ki mu jih daje Bruseljska konvencija. Vendar pa iz razlogov, ki so nujni za varstvo ekonomsko najšibkejšega subjekta, ta avtonomija ni taka, da bi se zadevni zavarovalec lahko odpovedal pristojnosti sodišča v kraju svojega sedeža oziroma stalnega prebivališča. Pravzaprav kot najšibkejša stranka ne sme izgubiti poguma za nastop pred sodiščem zato, ker mora vložiti tožbo pred sodišči države, na območju katere ima sedež oziroma stalno prebivališče njegov sopogodbenik (glej analogno za potrošnika sodbo z dne 20. januarja 2005 v zadevi Gruber, C-464/01, ZOdl., str. I-439, točka 34).

34 Glede na navedena stališča je treba ugotoviti, ali ima dogovor, ki daje pristojnost, sklenjen v skladu z določbo člena 12, točka 3, Bruseljske konvencije med zavarovalcem in zavarovalnico, učinek za zavarovanega upravičenca, ki ima sedež oziroma stalno prebivališče v drugi državi pogodbenici kot zavarovalec in zavarovalnica.

35 Bruseljska konvencija, zlasti njen člen 12, točka 3, ne vsebuje nobene natančnejše opredelitve učinkov, ki jih ima tak dogovor o pristojnosti za zavarovanca ali upravičenca iz zavarovalne pogodbe. Z dobesedno razlago določb zadevne konvencije ni mogoče določiti, če in, v okoliščinah primera, pod kakšnimi pogoji lahko zavarovalnica tak dogovor uveljavlja zoper zavarovanega upravičenca v primeru, da ima ta sedež oziroma stalno prebivališče v drugi državi članici kot zavarovalec oziroma zavarovalnica.

36 V takih pogojih, tako kot izhaja iz točke 28 te sodbe, mora Sodišče določbe Bruseljske konvencije razlagati ob upoštevanju njenega sistema in splošnih ciljev.

37 V zvezi s tem je treba opozoriti, da sta zavarovani upravičenec in zavarovalec z Bruseljsko konvencijo zavarovana kot ekonomsko najšibkejša subjekta v smislu zgoraj navedene sodbe Gerling in drugi.

38 Zato bo imel dogovor o pristojnosti na podlagi določbe člena 12, točka 3, iste konvencije v vsakem primeru učinek za zavarovanega upravičenca, le če to ni v nasprotju z namenom varstva ekonomsko najšibkejšega subjekta.

39 Vendar bi imel, kot poudarja generalni pravobranilec v točkah od 62 do 67 sklepnih predlogov, učinek takega dogovora hude posledice za zavarovanega upravičenca s sedežem oziroma stalnim prebivališčem v drugi državi pogodbenici, ki ni bil podpisnik pogodbe. Po eni strani bi takemu zavarovancu odvzel možnost, da bi vložil tožbo pri sodišču v kraju škodnega dogodka, kot tudi možnost, da bi jo vložil pri sodišču, kjer ima sam sedež oziroma stalno prebivališče, ter ga zavezal, da svoje pravice proti zavarovalnici uveljavlja pred sodiščem, kjer ima slednja sedež oziroma stalno prebivališče. Po drugi strani bi zavarovalnici omogočal, da bi tožbo proti zavarovanemu upravičencu vložila pri sodišču, kjer ima sama sedež oziroma stalno prebivališče.

40 Taka razlaga bi pomenila sprejetje dogovora o pristojnosti v prid zavarovalnici in nespoštovanje namena varstva ekonomsko najšibkejšega subjekta, v okoliščinah primera zavarovanega upravičenca, ki mu mora biti omogočeno, da toži oziroma da se zagovarja pred sodiščem, kjer ima sam sedež oziroma stalno prebivališče.

41 Sicer pa je, kot je navedeno v točki 17 zgoraj navedene sodbe Gerling in drugi, za krepitev varstva zavarovanega upravičenca, ekonomsko najšibkejšega subjekta, določba člena 9(1)(b) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2001, L 12, str. 1) zapisana tako, da izrecno omogoča zavarovancu ali upravičencu iz zavarovalne pogodbe, da zoper zavarovalnico sprožita postopek pred sodiščem kraja, kjer imata sedež oziroma stalno prebivališče, medtem ko je v točki 2 prvega odstavka člena 8 Bruseljske konvencije določena le pristojnost sodišča kraja, kjer ima zavarovalec sedež oziroma stalno prebivališče, ne da bi opredeljevala, ali se lahko zoper zavarovalnico sproži postopek pred sodiščem kraja, kjer ima sedež oziroma stalno prebivališče zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja.

42 Drugače pa se na navedeno sodbo Gerling in drugi v nasprotju s tem, kar uveljavljajo belgijske sozavarovalnice in vlada Združenega kraljestva, pri utemeljevanju trditve o

učinku dogovora ni mogoče sklicevati, ker je, prvič, zadevna sodba obravnavala dogovor, ki podeljuje pristojnost, na podlagi določbe člena 12, točka 2, Bruseljske konvencije, ki pogodbenim strankam izrecno dopušča sklenitev dogovora o pristojnosti, ki ni izključevalen temveč je izbiren in sklenjen samo v prid zavarovalca, zavarovanca ali upravičenca iz zavarovanja, in drugič, ker se je sodišče izreklo le o učinku takega dogovora za tretjega, zavarovanega upravičenca, zoper zavarovalnico, in ne o učinku za zavarovalnico zoper te tretje. Kot poudarja generalni pravobranilec v točki 52 sklepnih predlogov, možnost zavarovanega upravičenca iz zavarovalne pogodbe, da se proti zavarovalnici sklicuje na ta dogovor, ni namenjena temu, da bi mu škodovala, ampak, nasprotno, meri k določitvi dodatne pristojnosti poleg pristojnosti, ki so v Bruseljski konvenciji določene v zavarovalnih zadevah, z namenom krepitve varstva ekonomsko najšibkejšega subjekta.

43 Glede na zgoraj navedeno je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti tako:

Dogovor, ki podeljuje pristojnost, sklenjen v skladu z določbo člena 12, točka 3, Bruseljske konvencije, ne učinkuje za zavarovanega upravičenca iz te pogodbe, ki izrecno ni podpisnik zadevnega dogovora in ima sedež oziroma stalno prebivališče v drugi državi pogodbenici kot zavarovalec in zavarovalnica.

Stroški

44 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Dogovor, ki podeljuje pristojnost, sklenjen v skladu z določbo člena 12, točka 3, Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, spremenjene s Konvencijo z dne 9. oktobra 1978 o pristopu Kraljevine Danske, Irske, Kraljevine Norveške ter Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska, s Konvencijo z dne 25. oktobra 1982 o pristopu Helenske republike k Evropskim skupnostim, s Konvencijo z dne 26. maja 1989 o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike ter s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 o pristopu Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske, ne učinkuje za zavarovanega upravičenca iz te pogodbe, ki izrecno ni podpisnik zadevnega dogovora in ima sedež oziroma stalno prebivališče v drugi državi pogodbenici kot zavarovalec in zavarovalnica.

Podpisi